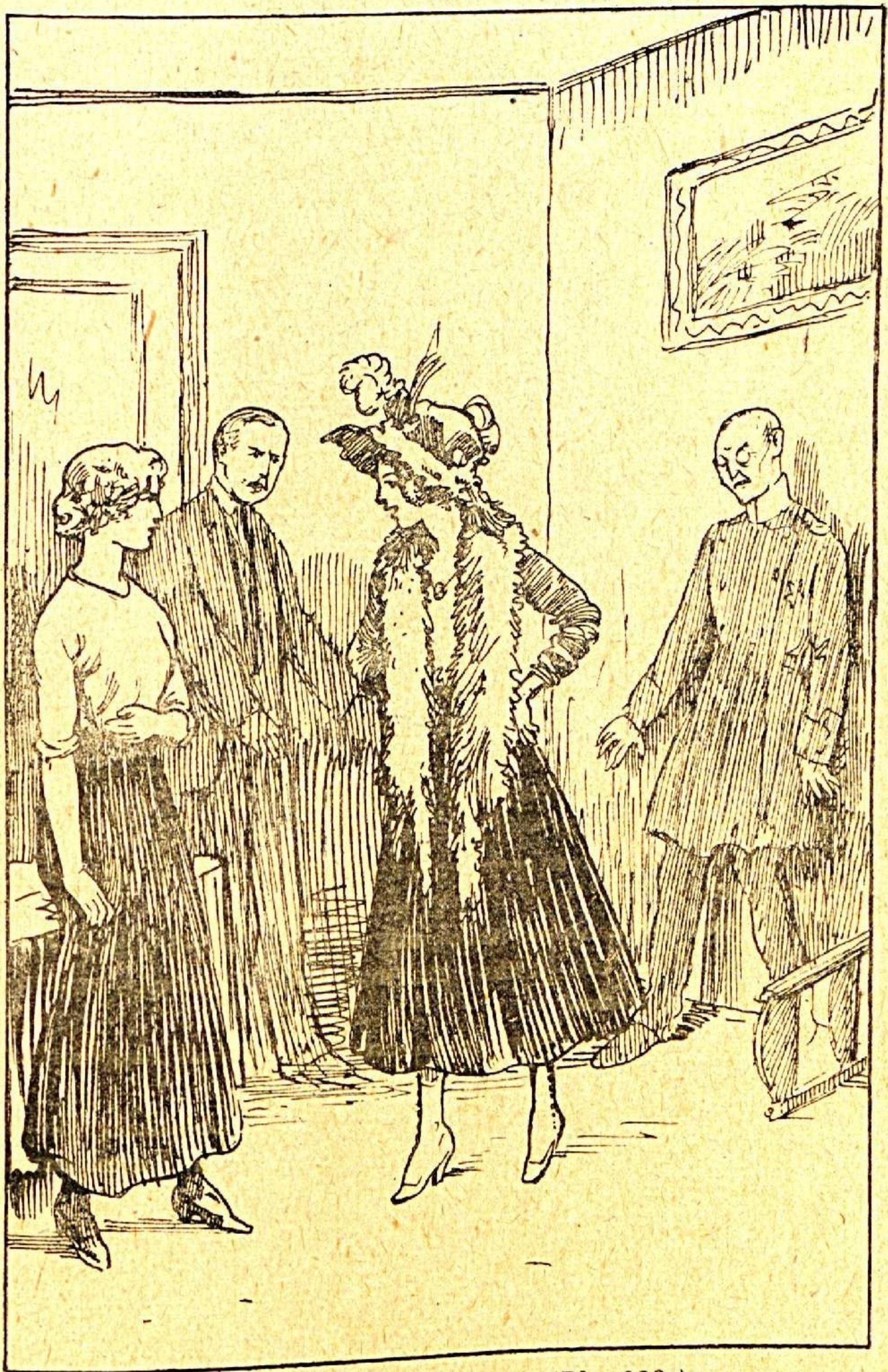

Flora waggelde op Elza toe. (Blz. 332.)

GABRIELLE PETIT.

ze nog geen bommen uit de lucht en geen torpedo's, geen stikgas en geen duikboten en wat weet ik al. Maar wij, die onze soldaten in den rug tegen verraad moeten beschermen, mogen maar halve middelen gebruiken. Er zou te veel over geschreven worden! Wat kan ons dat schelen? Als we overwinnen, zijn we meester en durft niemand ons in den weg staan. Of ze ons niet achten, dat geeft niet, zoo ze ons maar geducht vreezen. Dat is mijn meening! En mocht ik de oude straftuigen gebruiken, die meid zou wel spreken en morgen was het uit met het verraad van een heele bende, welke nu nog voortwerken kan, juist omdat we gedwongen zijn lapmiddelen te gebruiken. Gij hebt vanavond een melancholieke bui. Zeker door den invloed van dat beestenweer. Ge zijt hier toch beter dan aan het front. Ge hebt een goed vuur, ge kunt lezen, daar liggen bladen en tijdschriften en ge zijt buiten het gevaar. Denk eens aan hen, die met zulk weer aan 't front zijn.

Petermann gaf nog eenige aanbevelingen en vertrok dan. Een dame wachtte hem op en ze reden naar den schouwburg.

— En zoo'n boef moet ik gehoorzamen, mompelde Diederich.

O, hij had lust naar Holland te trekken en dit aan Elza te melden.

Maar het besluit schrok hem toch af.

Wat een slag voor zijn ouders, zijn vader vooral, en nooit meer in Duitschland mogen komen.

En men zei, dat de deserteurs in Holland in een kamp werden verzameld en hij er dus niet vrij leven zou.

En Holland moest ook eens in den oorlog komen, en veel andere bezwaren rezen op.

Ha, Petermann wenschte hem geluk voor zijn hulp bij de aanhooring van dat meisje, een heldin, een trouwe vaderlandster, die weigerde anderen te verraden.

— Ik heb schuld aan haar gevangenschap... Straks misschien aan haar dood! kreunde de jonge man.

Hij trachtte dan zijn geweten te sussen met de bedenking, dat hij moest gehoorzamen, dat soldaten aan het front Belgen, Engelschen of Franschen hadden te dooden.

Maar die waren in den slag en hij werkte in het geniep, in een land dat hij kende, omdat hij er gastvrijheid ondervonden had.

Hij vervolgde trouwe lieden, speelde voor spion en Judas, onder bevel van een schurk, wiens eigenlijke plaats in de gevangenis was.

Men bracht eenige aangehouden personen binnen.

De een had met een soldaat gelachen, een ander gesmokkeld, een derde het sluikblad « De Vlaamsche Leeuw » gelezen.

Diederich zond eerst de soldaten weg en liet dan de aangehouden vrij, zonder hun een onvriendelijk woord toe te spreken.

Zoo trachtte hij zijn geweten te sussen, maar daarmee was het meisje niet vrij, dat in den kerker van Sint-Gillis zat.

In den nacht zou men haar wekken, en weer verhooren, om haar bekentenissen af te dwingen en anderen te verraden.

Een wild plan kwam bij Herder op.

Gabrielle Petit verlossen, haar uit den kerker halen!

Maar dadelijk moest hij dat voornemen laten varen. Ginds had hij geen macht en kon hij niets doen.

En die voorname gevangene zou scherp bewaakt worden, want zij was groot wild voor de menschenjagers.

Zoo zat Diederich te mijmeren, toen de deur weer geopend werd. Flora trad binnen.

— Weer alleen? vroeg ze.

— Ja, antwoordde de jonge man norsch.

— O, ge moet zoo kwaad niet zijn. Ik kom u geen dwaasheden zeggen.

— Ik zou er ook niet naar luisteren.

— Het meisje is gevangen?

— Ja...

— Ik heb ze gezien.

— Ik zou er niet durven naar zien.

— Ik schrok ook.

— Waarom?

— Omdat ik haar ken. Zij heet Gabrielle Petit. Ik ben er mee in denzelfden winkel geweest. Ze was altijd zoo braaf.

— Natuurlijk... Wij vervolgen meest brave menschen.

— Gij hebt er dus ook spijt van, Wilhelm?

— Ik wilde, dat ik nooit dezen dienst had gekend.

— Gabrielle Petit... Zij was een wees, geloof ik. Bij het begin van den oorlog heeft ze me eens gezegd, dat ik slecht deed, maar ik ben er niet kwaad om.

— Zij zei de waarheid.

— Ja...

— Dus, ge hebt ook wroeging?

— Dikwijls en nu vooral. O, wat zouden ze met haar doen?

— Denk aan Miss Cavell.

— Fusilleeren?

— Waarom niet? Als ze het met die vrouw deden.

— Petermann zei, dat ze toen zoo streng waren, omdat Miss Cavell een Engelsche was.

— Ze zouden het met dit meisje durven doen, omdat het een Belgische is.

— O, Wilhelm, zouden we haar niet kunnen bevrijden?

— Onmogelijk! Ze zit in de gevangenis van Sint-Gillis.

— Is ze daar al? Ik zag haar in de Berlaimontstraat, en ik ben toen haastig weggegaan, opdat ze me niet zou herkennen, want ik was beschaamd. En gij weet zeker, dat zij te Sint-Gillis is?

— Ja...

— Dan is het heel erg.

— Zij komt nooit meer vrij, zeg ik.

— O, had ik alles geweten!

— Het is nu te laat.

— Ja...

— Heeft Petermann u gestuurd?

— Waarom vraagt ge dat?

— Zoo maar...

— Neen, gij meent, dat ik u kom uithooren voor den chef.

— O, ge moogt hem alles over vertellen... Ik blijf niet in dezen dienst.

— Ge denkt dus, dat ik huichel, dat ik droefheid veins, om u te doen spreken en u dan te verraden?

— Kan men ooit weten, wat gij in uw schild voert?

— Ik weet wel, dat gij mij veracht... Maar ik wil oprecht zijn nu, Wilhelm. Het gezicht van Gabrielle Petit heeft mij beroerd gemaakt.

— Gij kunt u toch terug trekken... Voor mij is het moeilijker.

— Dat weet ik. Maar wat dan?

Flora had zich op een bank laten neervallen. Ze keek wanhopig naar den Duitscher.

— Mij terugtrekken, hernam ze. Maar ge weet toch, dat de Belgen mij schuwen.

— Natuurlijk...

— Waar kan ik dan heen? Naar Holland? Ook daar zal 't uitkomen, wie ik ben. Ik moet voort doen, tot ze me eens naar 't hospitaal brengen en daar zal ik sterven...

Zij zuchtte en zat even in gepeinzen.

Diederich keek in een blad.

Er werd geklopt.

— Binnen! riep de Duitscher.

Hij slaakte dan een kreet van verbazing.

Elza stond daar.

— Eindelijk gevonden! riep ze.

De jonge man werd rood.

Elza kustte hem. Dan keek ze naar Flora.

Deze kreeg eerst een uitdrukking van spot, maar dan veranderde ze.

— Juffrouw, zoo sprak ze, ik ben hier een gevangene. O, spreek bij mijnheer den soldaat ten beste voor mij, dat hij mij toch laat gaan.

Diederich begreep die list en hij was er Flora dankbaar voor. De ongelukkige had dan toch oogenblikken van oprechtheid en waar gevoel.

— Welnu, ge moogt gaan, zei hij. En van uw straf komt niets.

— O, ik dank u.

— Maar zeg het niet aan anderen.

— Wees gerust!

Flora verdween en Diederich schaamde zich in zijn hart, omdat hij al weer beginnen moest, met zijn verloofde te bedriegen.

— Wat had die vrouw gedaan? vroeg Elza.

— O, niets bijzonders... Een onbeleefd antwoord aan een soldaat, die haar dan hier bracht.

— Is het hier dan een gevangenis?

— Een politielokaal. Ik zou haar toch vrij gelaten hebben na eenigen tijd; ik heb er vanavond al wel een half dozijn heengestuurd. Maar hoe komt gij te Brussel?

— Een pas gevraagd om u te bezoeken en ik heb er wel lang voor moeten loopen, maar het papier toch gekregen. Om drie uur kwam ik aan en 'k ging naar uw kamer. Daar zond men mij naar de kommandantur. Men heeft er wat met mij gelachen.

— Onbeschaamde kinkels.

— Ja, en ze zeiden gemeene dingen. Ge moet daarover klagen.

— Klagen! Wat zou het helpen? Ge zijt hier in een oorlogsland.

Maar zeg mij eens, wat voert u naar Brussel?

Diederich was angstig om dit bezoek.

— Ik moet u spreken. Verleden week is Anton Peilscher thuis geweest.

— Hij is aan 't front.

— Hij had hier te Brussel in een lazaret gelegen.

— O, dat wist ik niet.

— En nu kwam hij voor zijn herstel naar Aken. Ik ontmoette

hem in de stad. Ge weet, dat hij vroeger verliefd was op mij. Misschien is het daarom, dat hij kwaad sprak van u, en ik hoop, dat hij gelogen heeft.

— Wat zei de kerel dan?

— Dat gij te Brussel bij de politie waart.

— Dat wist ge al.

— Maar dat gij tot chef een grooten deugniet had, een echten boef, en dien gij in alles moest gehoorzamen. En dat wist ik niet. Hij schimp- te op u, dat ge u veilig weggestopt had, maar daarvoor smerig werk had te verrichten, samen met een gemeene meid.

— En dat gelooft ge allemaal?

— Het zou waar kunnen zijn, dat ge met een deerne moet werken, een lokvogel, die burgers in haar strikken brengt en ze uithoort. Ik heb al van zulke praktijken bij onze oorlogspolitie gehoord.

— Maar Elza, luister niet naar een kerel, die uit jaloezie mij zwart wil maken. Gij komt dus eigenlijk, om den laster van dien valschaard te onderzoeken? Liefde twijfelt niet.

— O, aan uw trouw twijfel ik ook niet. Maar zeg mij, of ge in een eerlijken dienst zijt.

— Ja.

— Eischen ze van u geen onrechtvaardigheid?

— De heele oorlog is onrechtvaardig. Maar ge kunt nu zelf oor- deelen. Ik ben hier op mijn bureel. Men brengt nu en dan een aange- houden burger en, als ik eenigszins kan, laat ik hem vrij.

— Dat is goed.

— Voor het overige moet ik nu en dan een huiszoeking doen. Ook ontzie ik zooveel ik kan de Belgen.

— En uw chef?

— O, hij is een fatsoenlijk man.

— Dan ben ik gerust, al zou ik u liever in Holland zien.

— Het kan niet, Elza.

— Ik wil er dan ook niet op aandringen, zoolang ge geen waarlijk eerloos werk verricht.

Diederich dacht op dit oogenblik aan Gabrielle Petit.

O, Elza moest het eens weten...

Hoe gelukkig, dat Flora zoo wijs was geweest een list te bedenken, om heen te gaan, zonder achterdocht bij Elza op te wekken.

— En hoe gaat het thuis? vroeg de jonge man.

— O, altijd hetzelfde. Vader meer oorlogsgezind dan ooit voortdurend aan 't twisten met mij. Bij u is alles goed. Veel groeten.

Aken is een treurige stad. Al zooveel rouw en dan die stroomen gewon- den. Dagelijks militaire begrafenis. Veel inwoners verlangen har- telijk naar den vrede. Nu en dan komen er gevangenen aan. Een bende gapers gaat er naar kijken en naar roepen... Dan schaarschte van een boel levensmiddelen.

Ze spraken een heelen tijd.

— Jammer, dat ik niet vrij ben, zei Diederich. Dan konden we gaan wandelen.

— O, we zitten hier ook goed. Ik verlang er niet naar al de mili- taire drukte te zien, of liever de paradeerende officieren, die zich wel heel trotsch te Brussel zullen gevoelen. Ik zou me maar ergeren.

— Waat gaat ge overnachten?

— Daar heb ik niet over gedacht. Ik liet het aan u over.

— Ik zit hier tot morgen ochtend. Had ik alles vooraf geweten, 'k zou gezorgd hebben voor een plaatsvervanger. Maar ge kunt naar mijn kamer gaan.

— Of bij u blijven!

— Maar ge zijt zeker erg vermoeid?

— O, neen... En ik zou in dien zetel ook wat kunnen sluimeren, veel liever dan alleen naar dat vreemde huis te gaan en daar binnen te komen met het recht, ja, met het recht van een Duitsche.

— Wat zijt ge overgevoelig op dat punt!

— Ik kan het niet helpen, maar het onrecht België aangedaan, brandt mij op de ziel.

— Dus, ge houdt mij gezelschap?

— Als ik mag.

— Natuurlijk.

Diederich bedacht, dat Petermann wel den ganschen nacht aan het slempen zou blijven. Hij kwam dan niet vóór acht of negen uur mor- gen. En om vijf uur werd hij, Herder, afgelost. Elza zou zijn chef dus niet zien, want dat wilde hij vermijden.

Peilscher toch had den kerel naar waarheid geschetst.

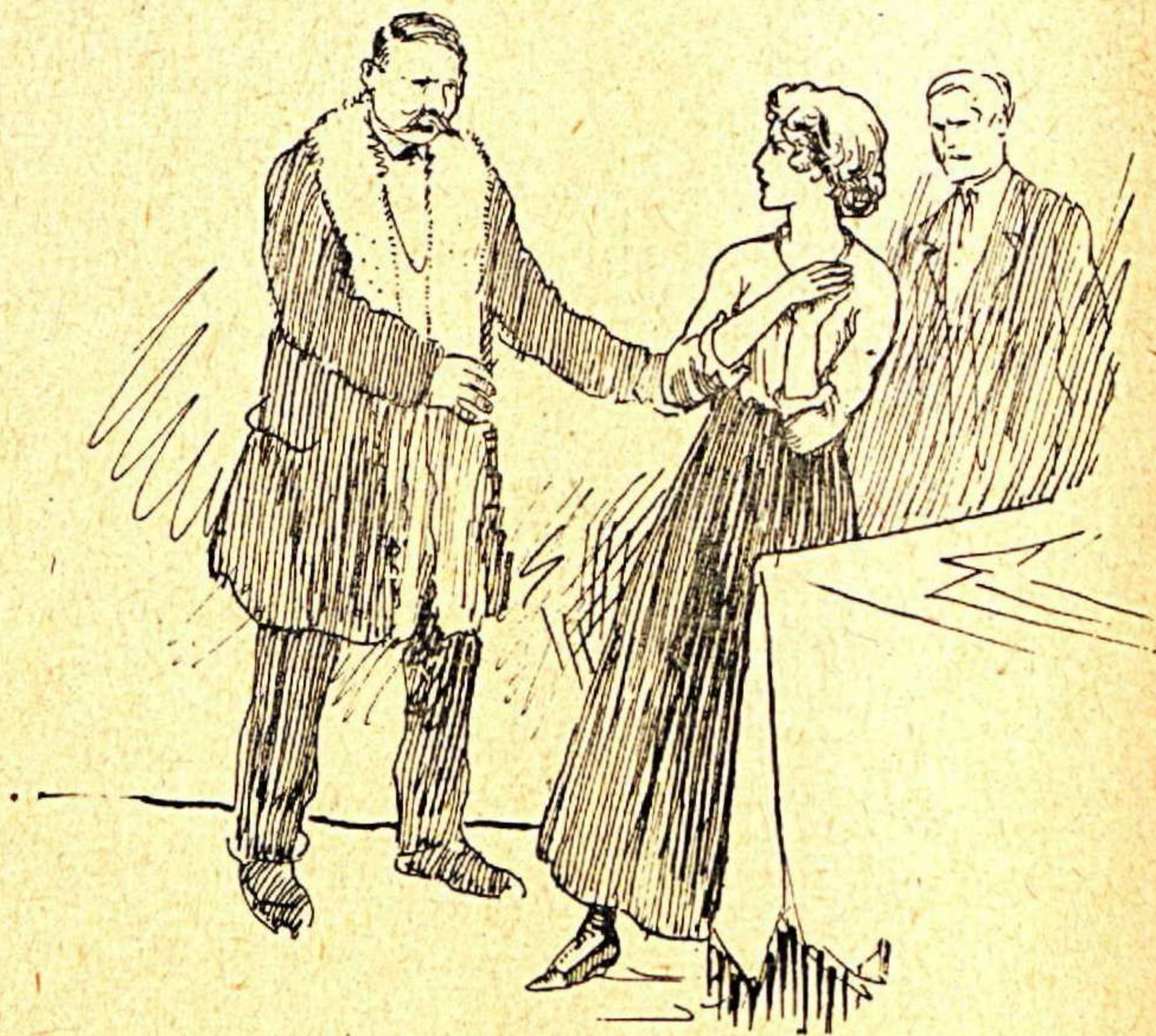
Elza deed dus hoed en mantel af. Er was het noodige om koffie te zetten en de geliefden maakten het zich gezellig. De avond vloog om.

Tegen middernacht kwam er weer iemand.

— Nog een gevangene zeker, zei Diederich.

Maar hoe schrok hij, toen Petermann in gezelschap eener geverfde, opgedirkte deerne verscheen.

Een oogenblik keek de chef zijn ondergeschikte verbluft aan. Dan viel hij uit in een stroom van grove woorden, waarin hij Elza niet

spaarde en allerlei gemeene, lage dingen aan het onthutste meisje toestuurde.

Diederich wist in 't eerste oogenblik zijn verbazing niet te overmeesteren. Hij liet zijn overste razen. Maar toen deze Elza op zoo grove en onteerende wijze beleedigde, werd het hem toch te machtig, en, schoon aarzelend nog, zei hij :

— Mijnheer, deze dame is mijn verloofde, die uit Aken gekomen is, met een pas.

Nog ongeloovig vroeg Petermann spottend :

— Is dat waar ?

Maar toen Diederich met klem « Ja » antwoordde, zeide hij, wat bedaarder nu :

— Nu, dan moet ik kalmer zijn ! Wel, juffrouw, ik ben zeer tevreden over uw vriend... Hij doet goeden dienst ; hij heeft weer een meisje, dat spionage deed, helpen in een net strikken. Doch ik vond hem vanavond wat verflauwd, en dat mag niet ! Ge moet hem wat opmonteren. Ik zal u beiden niet langer storen en wensch u een genoeglijk samen-

zijn. Omdat hij een goed werker is, zal ik maar een oogje sluiten... Goeden avond.

De man vertrok met de vrouw.

— Peilscher had dus toch gelijk en gij zegt de waarheid niet ! riep Elza. Die kerel is uw overste en hij is een boef. En ge durft mij niet verdedigen. Ge laat me schandelijk beleedigen. Ge zijt dus als een slaaf voor hem.

— Hij was dronken.

— Hij is een deugniet en gij moet schelmenwerk verrichten. Wat is dat van een meisje, dat gij in het net hielpt brengen ?

— Hoor eens, Elza, ik ben hier in een betrekking, waar ik gehoorzamen moet, en ik weet zelf niet altijd, wat er later gebeurd, wanneer ik een huiszoeking doe.

— Hebt gij een huiszoeking bij een dame moeten doen dan ?

— Neen, ik moest eens nagaan, wat ze deed. Later bleek zij een spion te zijn. Men heeft haar aangehouden. Had ik dat kunnen weten, ik zou haar gewaarschuwd hebben.

— Diederich, gij draait rond de kwestie.

— O, als gij mij altijd wantrouwt...

— Maar ik ondervind het. Vertel mij liever alles, zooals het is. Gij weet toch wel, dat ik u niet verantwoordelijk zal stellen voor het gedrochtelijk militarisme.

Alles vertellen ! Dus ook van Flora ! Haar meedeelen, hoe hij schandelijk had geleefd.

— Gij weet nu alles !

— Neen, Diederich. Gij zei zelf, dat uw chef geen deugniet was.

— Hij is niet zoo kwaad. Hij was nu bij drank.

— Juist daardoor toonde hij zijn ware ziel ! En als gij zoo'n kerel moet gehoorzamen, dan kan het geen eerlijk werk zijn, dat hij u oplegt.

— De oorlog is natuurlijk vreeselijk.

— Zoo kunnen we blijven redeneeren. Maar het is me nu duidelijk, dat gij toch moet medewerken tot de aanhouding van Belgische inwoners. Nu weer dat meisje. Wat heeft zij misdaan ?

— Spionage.

— Dus, ze werkt voor haar land ?

— Ja... Maar tegen ons.

— Natuurlijk !

— En dat kunnen wij toch niet toelaten ?

— Diederich, denk nu eens na. Moet gij dan geen bewondering voor haar hebben ?

— In mijn hart, ja, en ik heb zulks dezen avond nog tot Petermann gezegd.

— Daar ben ik blij om, maar intusschen hebt gij toch moeten medewerken aan haar gevangenneming.

— Onrechtstreeks.

— Alles is in zoo'n geval rechtstreeks, al wil ik wel gelooven, dat gij ze niet met eigen hand in de gevangenis hebt gestoken. Maar uw rol was dan toch van dien aard, dat die kerel u geluk wenschte, niet waar?

— Om tegenover u zijn onbeschoftheid wat goed te maken.

— Neen, neen, dronkaards zeggen de waarheid. Wat kunnen ze nu met dat meisje doen?

— Dat weet ik niet.

— Ge ontwijkt weer een antwoord.

— Maar Elza...

— Ja, ik hoor het aan uw toon. Dus zal het wel erg zijn. Diederich, kunnen ze haar behandelen als Miss Cavell en dood schieten? Als gij niet antwoordt, kom ik het morgen aan dien chef vragen, hoezeer ik den vent ook veracht.

— Zij heeft spionage gedaan...

— En dat kan met den dood gestraft worden? Zeg het dan toch!

— Ja, dat kan...

— Vreeselijk!

— Ik geef u gelijk...

— En gij werkt daaraan mee?

— Niet rechtstreeks.

— Dat is 't zelfde!

— Ik moet doen, wat men mij zegt. Ik ben soldaat.

— Zwijg toch over dien dwang. Ik heb u een middel aangeduid om er aan te ontsnappen.

— Deserteeren... Onmogelijk, Elza.

— Dus liever misdaden helpen plegen.

— Gij overdrijft.

— Ik overdrijf niet! O, er komt eens een tijd, dat de oogen zullen opengaan. Die roes kan niet blijven duren. En dan zal er recht gedaan worden, dan zal men Duitschland rekenschap vragen over die misdaden. Wat zult gij op dat oogenblik gevoelen?

— Mij kan men nooit rekenschap vragen. Ik ben een radertje in de machine.

— Ik spreek niet over straf der menschen, maar wat zult gij dan gevoelen in uw geweten? Gij hebt toch eer?

— Wat moet een soldaat aan 't front gevoelen? Men dwingt hem te moorden.

— Al onze soldaten moesten weigeren...

— O, dat is een utopie.

— Ik geloof, dat die tijd aanbreken zal. Maar gij moogt u niet achter anderen wegsteken. Gij hebt uw eigen geweten, Diederich... Waar is dat meisje nu?

— In de gevangenis.

— Hier te Brussel?

— Te Sint-Gillis, in een voorstad.

— In een cel?

— Dat zal wel.

— Waar men dieven en moordenaars opsluit. Een meisje, dat haar verraderlijk besprongen land dient, wordt daar opgesloten en overgeleverd aan schelmen als den chef, dien we daar gezien hebben. Welk een schanddaad! Keer het nu eens om, en stel u voor dat Aken bezet was en men mij zoo bejegende.

— Daar heb ik al aan gedacht. Maar 't is krijg, en wij zijn nu de bezetters. Als Duitschland de spionage niet verhinderde, zou het misdoen jegens zijn eigen legér. Spionage van de Belgen beteekent den dood van velen der onzen.

— En om spionage te beletten kiezen ze schavuiten uit als dien Petermann. En met wien men verkeert, wordt men geëerd, Diederich... Dus, dat meisje zit in een cel. Hoe oud is ze?

— Even in de twintig, denk ik.

— En wat heeft ze als spion gedaan?

— Berichten verzonden over onze troepenbeweging, en zoo meer.

— Wat haar recht is.

— De oorlog kent geen recht, en als de bewoonster van een bezet land, mocht ze het niet doen.

— En daarvoor zal men haar dood schieten?

— Dat is nog niet zeker, men kan ze ook gevangenschap geven.

Elza zweeg, ze leunde vermoeid in haar zetel achterover en sloot de oogen.

Diederich vervloekte die komst van Petermann. En waarom was Elza niet te Aken gebleven? Alles wat ze zei, was wel waar, maar wat kon hij er aan doen?

Na een wijle opende het meisje de oogen.

— Diederich, zeg mij alles, hernam ze.
— Wat nu weer?
— Word niet driftig! Ik spreek toch als uw geliefde en ik zie verder vooruit dan gij. Er komt een tijd van ontwaken.
— Wat wilt ge dan weten?
— Moet gij met vrouwen samenwerken?
— Neen!
— Peilscher zei het...
— Hij liegt. Er zijn vrouwen in dienst der politie, maar zij gaan alleen uit.
— Walgelijk! Om met verdachte burgers betrekkingen aan te knopen?
— Ja... En ze zoo uit te hooren.
— En in zulk een dienst zijt gij?
— Ik heb met haar niets te maken.
Weer sloot Elza de oogen. De afgematheid woog zwaarder op haar en het meisje viel eindelijk in slaap.
Diederich bleef helder wakker.
Nu had men Gabrielle Petit misschien gewekt en nam men haar een verhoor af. En, ja, hij had ook schuld aan haar lot. Maar wat vermocht hij tegen het militarisme? Hij was er een slaaf van.
Traag verliep de nacht. Tegen den morgen stoorde lawaai Elza in haar rust.
Het meisje opende verdwaasd de oogen.
— Waar ben ik nu? vroeg ze.
— Te Brussel, antwoordde Diederich.
— O ja... Wat is dat?
De deur werd geopend en daar stond Flora met een luitenant. Beiden waren dronken.
Diederich schrok geweldig. Wat kwamen die hier doen?
Hij zou niet lang omtrent het doel van dit bezoek in twijfel verkeeren.
Flora waggelde op Elza toe. Met heesche stem schreeuwde zij dan het verschrikte meisje heel de waarheid in het gelaat; hoe zij te samen met Diederich had gewerkt om Belgische burgers in het net der Duitschers te lokken.
Herder had sprakeloos van ontzetting dit onverwachte tooneel bijgewoond. Toen hij weer tot zichzelf kwam, liep hij op Flora toe en riep in dolle woede:
— Ga weg! terwijl hij haar naar de deur duwde.

— Ze mag het niet hooren, hé?
— Gij waart gisteravond hier gevangen, zei Elza tot Flora.
— Gevangen! Wel neen, ik kwam den lieven Diederich bezoeken. Schaamteloos schreeuwde zij het uit, terwijl ze aan de deur met Herder worstelde.
De luitenant wilde haar helpen, doch viel op den grond.
Op al dat lawaai kwam uit een naburige zaal de wacht.
— Werpt ze beiden op de straat! beval Diederich.
En in eenige oogenblikken was het waardig paar verwijderd.
Diederich en Elza stonden alleen. De jonge man zonk geheel verslagen op een stoel neer.
Het meisje deed haar mantel aan en hoed op.
— Kunt ge u nog verdedigen? vroeg ze.
— O, vergiffenis! snikte de soldaat.
— Het is dus waar?...
— Ja...
— En ik heb u alles gevraagd.
— Ik durfde het niet bekennen.
— Vaarwel...
Elza knikte even en verliet het gebouw. Door den regenachtigen, nog donkeren morgen begaf ze zich naar de statie.
Ze kon naar Aken terugkeeren. Ze had nu zekerheid. Alls was uit met Diederich Herder...
En deze had den durf niet, haar terug te roepen.

XXIX.

Dien zelfden nacht was Gabrielle Petit rustig ingeslapen, na lang gebeden te hebben.
Eensklaps ontwaakte ze. Een lichtje scheen in haar cel.
Gabrielle rees verschrikt op.
Waar bevond ze zich?
Maar dadelijk kwam de herinnering op. In den kerker.
— Wie is daar? vroeg ze.
Door een luikje zei men:
— Kleed u haastig... We komen u halen.
— Maar het is nog nacht!
— Gehoorzaam!
— Ik zal dadelijk gereed zijn.
Even later werd de deur geopend.

— Volg ons ! zei iemand als met een grafstem.

Het meisje zag drie gedaanten. In de gang hing slechts een flauw schijnsel. Zij stapte tusschen de Duitschers langs de cellen.

In een bureeltje zat dezelfde detektief, die haar dien middag ondervraagd had.

— Wat beteekent dit allemaal ? vroeg Gabrielle.

— Wij willen u nog even spreken.

— Zoo dringend ?

— Ja...

— Mij daarvoor wekken.

— Verontschuldig ons.

— Ik begrijp uw opzet wel. Gij meent, dat ik verdwaasd ben en nu meer bekennen zal. Maar gij vergist u deerlijk. Ik heb mijn gedachten even helder bijeen, als bij uw eerste verhoor. Ik weet dat gij er zulke praktijken op nahoudt.

— Van waar weet ge dat ?

— Dat doet er niets toe. Het voornaamste is, dat ik verwittigd ben.

— Is dat in de gevangenis gebeurd ?

— Wel neen.

— Waar dan ?

— Toe, vraag nu niet verder, het is nutteloos.

— Mejuffer Petit, gij zult ons uw medewerkers noemen ! riep de detektief eensklaps en hij sloeg met de vuist op tafel en wierp er een geweldigen vloek uit.

Blijkbaar wilde hij Gabrielle vrees aanjagen.

Maar kalm zei het meisje :

— Als gij zoo begint, zeg ik niets meer en zal ik een ambtenaar vragen, die wat beter opgevoed is. Vloeken komt hier niet te pas.

— Gij zult spreken !

— Toch niet !

Hij greep haar ruw bij den arm.

Gabrielle gaf den Duitscher een slag in 't gelaat.

— Van mij blijven, onbeschofte kinkel ! gebood ze. Ge gaat uw recht te buiten en ik zal een klacht indienen tegen u.

— Leidt ze terug ! klonk het. We zullen haar wel doen spreken !

Eenige oogenblikken later was Gabrielle weer in haar cel. De list had geen gunstige gevolgen gehad.

Mejuffer Petit bad :

— O God, geef mij kracht, om te volharden tot het einde.

Ze wist, dat nog veel zware uren zouden volgen, dat men niets nalaten zou, om haar de geheimen te ontwringen !

Ze bleef lang wakker liggen.

Gabrielle was hier overgeleverd aan het brutaal militair gerecht, zonder beschermmer of verdediger.

Zoo mijmerde Gabrielle in den kerker.

Plots rees ze op...

Daar ruischte een prachtige stem, die een loflied ter eere van Jezus' Moeder zong.

Gabrielle kende het lied... 't Kwam als een troost des hemels, als balsem voor haar hart, als bemoediger in haar toestand.

Tranen van ontroering welden op.

Wie mocht die zangeres zijn ?

Ook een gevangene ?

Ja, 't was gravin de Belleville, maar als de bewakers haastig toelieden om te hooren uit welke cel de stem kwam, zweeg het gezang.

Jeanne de Belleville had immers jonge lieden naar de grens geholpen en was met Miss Cavell veroordeeld.

En zoo bemoedigde ze nu nog mejuffer Petit.

* * *

De Duitschers waren in deze dagen bijzonder streng.

Een man, die uit de kommandantur weggelopen was, werd nabij de Sint-Goedelekerk door den schildwacht, die hem niet inhalen kon, dood geschoten.

Mejuffer Renkin, zuster van den minister van koloniën, werd aangehouden. Zij was ziek en de dokter verklaarde dat zij niet vervoerd kon worden. De Duitschers lieten ziekendragers komen en deze brachten de dame naar het militair hospitaal.

Een bejaard dagbladschrijver zat in de tram. Naast hem bevonden zich drie onder-officieren.

Het was doorslecht weer. Een dame vond geen plaats meer en moest buiten blijven staan.

De dagbladschrijver stond na eenige oogenblikken op en zei :

— Daar de jongeren zich niet verroeren, zullen de ouderen het doen.

Hij kreeg drie maanden gevangenisstraf om Duitschers in uniform beledigd te hebben.

Omstreeks dien tijd deden de Duitschers een inval in het kabinet van den schepene Lemonnier, nu dienstdoend burgemeester van Brussel.

Deze had eens een brief ontvangen van gouverneur von Bissing, over het slecht karakter van den Brusselaar.

De « Libre Belgique » gaf dien brief weer en de kommandantur besloot hieruit, dat de heer Lemonnier in betrekking stond met het geheim blaadje.

Nu kwamen ze het kabinet ten stadhuize doorzoeken, maar geheel tevergeefs.

Dan eischten ze de sleutels van zijn woning op de Louisalaan. Hier werd niet minder gespeurd, tot in alle kamers, tot in de boeken, tusschen het linnen, ja, tot in den koolkelder. Al verloren moeite.

De kommandantur was in die dagen te klein voor de aangehouden. Meer dan twintig zaten op één kamer samengedrongen. De gevangenen waren te klein en men richtte een deel der militaire school tot kerker in.

In die geïmproviseerde gevangenen heerschte de walgelijkste onzindelijkheid. De matrassen wemelden van ongedierte. Het eten werd grof opgediend. De gevangenen gingen in rij met een keteltje

JAN VERBEKE

GABRIELLE PETIT

ONZE NATIONALE HELDIN

UITGAVE VAN L. OPDEBEEK — ANTWERPEN